

**การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567**

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) กำหนดให้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหา การทุจริตภาครัฐตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 69/2557 ลงวันที่ 18 มิถุนายน 2557 โดย มุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงานและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการ ตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประทุติมิชอบได้

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน เป็นการดำเนินการที่มี วัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนที่จะนำไปสู่ การจัดทำมาตรการภายในต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อป้องกันการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่ อาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม และเชื่อมโยงกับการ ประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment - ITA) ตัวชี้วัด OIT 30 การดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ตระหนักถึงความสำคัญต่อเรื่องดังกล่าว และพร้อม ส่งเสริมการป้องกันการทุจริตและประทุติมิชอบ เพื่อไม่ให้เกิดความเสี่ยงและปัญหาขึ้นภายใน หน่วยงาน จึงได้ดำเนินการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนที่อาจจะ ก่อให้เกิดการทุจริตและการประทุติมิชอบภายในองค์กร เพื่อเป็นกรอบในการป้องกันความเสี่ยงที่ อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงาน

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต อ้างอิงจากคู่มือแนวทางการ ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.)

สินบน (Bribery) หมายถึง การเสนอการสัญญา การให้ การรับ การเรียกร้อง ผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะมิมูลค่าเท่าใด (ผลประโยชน์นั้นเป็นได้ทั้งในรูปตัวเงินและไม่ใช้ตัว เงิน) ทั้งทางตรงและทางอ้อม และไม่ว่าจะจะเป็นสถานที่ใดๆ ก็ตาม โดยเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการโน้มน้าวหรือตอบแทนเพื่อให้บุคคลกระทำ หรือละเว้นการกระทำอันเกี่ยวข้องกับ การดำเนินการตามหน้าที่ของบุคคลนั้น (ตามความหมายของ ISO 37001 “offering, promising,

giving, accepting or soliciting of an undue advantage of any value (which could be financial or non-financial), directly or indirectly, and irrespective of location(s), in violation of applicable law, as an inducement or reward for a person acting or refraining from acting in relation to the performance of that person's duties. (ที่มา : Bureau Veritas Certification Services The Implementation of ISO 37001 with Gift Giving and Receiving)

ของขวัญ หมายถึง เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กันเพื่ออวยชัยไมตรี ให้เป็นรางวัลให้โดยเสนาหา ให้เพื่อการสงเคราะห์ หรือให้เป็นสินน้ำใจ และให้หมายความรวมถึงประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ เช่น การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่เป็นสิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพย์สินหรือการได้รับบริการหรือการรับการฝึกอบรม หรือการรับความบันเทิง ตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง หรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียว และไม่ว่าจะให้เป็นบัตร ตัว หรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือการคืนเงินหรือสิ่งของให้ในภายหลัง (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2565)

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา หมายถึง การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือ บุคคลที่ให้แก่กันในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกัน มาตรา 128 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ประกอบประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2543 ข้อ 3 ให้นิยาม “การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา”

เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

เกณฑ์การวัดโอกาสเกิด (Likelihood)

ระดับคะแนน	ระดับการเกิดความเสี่ยง	โอกาสในการเกิดความเสี่ยง
5	สูงมาก	โอกาสเกิดมากกว่า 99% หรือ เกิดบ่อย หรือ อาจเกิดขึ้นได้ภายในรอบวันถึงสัปดาห์
4	สูง	โอกาสเกิดมากกว่า 50% หรือ อาจเกิดขึ้นได้ง่าย หรือ อาจเกิดขึ้นได้ภายในรอบสัปดาห์ถึงรอบเดือน
3	ปานกลาง	โอกาสเกิดมากกว่า 10% หรือ อาจเกิดขึ้นได้เพราะ เคยเกิดขึ้นแล้ว หรือ อาจเกิดขึ้นได้ภายในรอบปี
2	น้อย	โอกาสเกิดมากกว่า 1% หรือ อาจเกิดขึ้นได้แต่ยังไม่ เคยเกิดขึ้นหรือ อาจเกิดขึ้นได้ภายในรอบหลายปี
1	น้อยมาก	โอกาสเกิดน้อยกว่า 1% หรือ เป็นไปได้แต่เฉพาะใน กรณีฉุกเฉินหรือ เกิดขึ้นได้ยากแม้ในอนาคตในระยะยาว

เกณฑ์การวัดผลกระทบ (Impact)

ระดับคะแนน	ระดับความรุนแรง	ด้านประสิทธิผล	ผลกระทบต่อชื่อเสียงและภาพลักษณ์องค์กร
		การดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย	
5	สูงมาก	ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย > 40 %	เกิดความเสียหายต่อศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) และถูกลงโทษข้อมูล ความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม
4	สูง	ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย > 30-40 %	ภาพลักษณ์ของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ตีตกเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่องและสังคมให้ความสนใจ
3	ปานกลาง	ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย > 20-30 %	หน่วยตรวจสอบภายในของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) หรือหน่วย

			ตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบ ข้อเท็จจริง
2	น้อย	ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย > 10-20 %	ปรากฏข่าวลือ มีคนร้องเรียนหรือแจ้ง เบาะแส พาดพิงผู้บริหารหรือ ผู้ปฏิบัติงานศูนย์คุณธรรม (องค์การ มหาชน)
1	น้อยมาก	ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ≤ 10 %	ไม่มีการร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแสการ ทุจริต

ตารางแสดงระดับความเสี่ยง

ระดับผลกระทบ (Impact)	5	1X5 (แดง)	2X5 (แดง)	3X5 (แดง)	4X5 (แดง)	5X5 (แดง)
	4	1X4 (ส้ม)	2X4 (ส้ม)	3X4 (แดง)	4X4 (แดง)	5X4 (แดง)
	3	1X3 (เหลือง)	2X3 (เหลือง)	3X3 (ส้ม)	4X3 (แดง)	5X3 (แดง)
	2	1X2 (เขียว)	2X2 (เหลือง)	3X2 (เหลือง)	4X2 (ส้ม)	5X2 (ส้ม)
	1	1X1 (เขียว)	2X1 (เขียว)	3X1 (เขียว)	4X1 (เขียว)	5X1 (เขียว)
		1	2	3	4	5
		ระดับโอกาสเกิด (Likelihood)				

ระดับความเสี่ยง

สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ

สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง

สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) – ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับสินบน

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ได้ประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตและประพฤติมิชอบในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยพิจารณาจากงานที่สำคัญขององค์กร การจัดซื้อจัดจ้างโครงการที่มีวงเงินสูง ซึ่งอาจเป็นประเด็นที่มีความเสี่ยงและทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) โดยกำหนดเส้นแนวนอนเป็นโอกาสที่จะเกิดและเส้นแนวตั้งเป็นผลกระทบ โดยแบ่ง scale เป็น 5 ระดับ และแบ่งโซนสีตามระดับความรุนแรงเป็น 4 สี ได้แก่ แดง ส้ม เหลือง และเขียว เพื่อช่วยตัดสินใจว่าปัจจัยเสี่ยงใดควรได้รับการจัดการก่อนหลัง โดยนำโอกาสและผลกระทบที่ได้มาลงในแผนภูมิความเสี่ยงดังกล่าว หากความเสี่ยงตกอยู่ในโซนสีแดงจะถือเป็นความเสี่ยงสูงที่จำเป็นต้องมีมาตรการเพื่อลดความเสี่ยงทันทีหากตกอยู่ในโซนสีเหลืองแสดงว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ไม่ต้องมีการจัดทำมาตรการเพิ่มเติม

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงาน หรือการปฏิบัติหน้าที่ ตามภารกิจของศูนย์คุณธรรม

ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง		มาตรการบริหารจัดการความเสี่ยง
		โอกาส	ผลกระทบ	
(1) การอนุมัติอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558*	หมายเหตุ: ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับสินบนในกระบวนการอนุมัติอนุญาต เนื่องจากศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ไม่มีภารกิจการอนุมัติอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558	-	-	-
(2) การใช้อำนาจตามกฎหมาย/ การให้บริการ ตามภารกิจ	การใช้อำนาจหน้าที่ในการเรียกรับสินบนในการสรรหาบุคคล ชุมชน และองค์กร สื่อส่งเสริมคุณธรรมเพื่อเข้ารับรางวัล Moral Awards ปี 2023	3	5	1. การจัดกระบวนการสรรหาบุคคล ชุมชนและองค์กร และสื่อส่งเสริมคุณธรรมเพื่อเข้ารับรางวัล Moral Awards 2023 ด้วยกลไกคณะกรรมการสรรหาจากการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วนโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกร่วมเป็น

ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง		มาตรการบริหารจัดการความเสี่ยง
		โอกาส	ผลกระทบ	
				<p>กรรมการ จึงไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งที่จะมีอำนาจตัดสินใจเพียงลำพัง</p> <p>2. คณะกรรมการซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การสรรหา</p> <p>3. การเปิดเผยหลักเกณฑ์การสรรหาในช่องทางสื่อต่าง ๆ ของศูนย์คุณธรรมและประชาสัมพันธ์ต่อเครือข่ายที่ทำงานร่วมกับศูนย์คุณธรรม</p> <p>4. การตรวจสอบคุณสมบัติผลงานของผู้ที่ผ่านการพิจารณาในช่องทางต่าง ๆ รวมถึงการลงตรวจสอบในพื้นที่จริงโดยองค์กรเครือข่ายที่ทำงานร่วมกับศูนย์คุณธรรม</p>
(3) การจัดซื้อจัดจ้าง	<p>การจัดทำข้อกำหนดราคา (TOR) โครงการพัฒนาระบบศูนย์กลางข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลด้านคุณธรรม ที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ (Loc Spec) รายใดรายหนึ่ง</p>	5	4	<p>1. การแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนด TOR จากกรมมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และมีผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกที่มีความรู้และประสบการณ์ ร่วมกำหนดขอบเขตงาน (TOR) ให้ได้เนื้องานที่เป็นประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร สามารถนำระบบที่จะเกิดขึ้นไปใช้ประโยชน์ได้จริง</p> <p>2. เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาตรวจสอบร่างประกาศ TOR ขอบเขต/รายละเอียดคุณลักษณะ ก่อนการประกาศจัดซื้อจัดจ้างที่จะเผยแพร่ฉบับจริง</p> <p>3. กำหนดการตรวจสอบและรับรองของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง รับรองตนเองว่า</p>

ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง		มาตรการบริหารจัดการความเสี่ยง
		โอกาส	ผลกระทบ	
				ไม่ได้มีส่วนได้เสีย เกี่ยวข้องทับซ้อนและไม่ได้มีส่วนเสียใดๆกับผู้เสนองาน
(4) การบริหารงานบุคคล	การเรียกรับสินบน เพื่อเข้ารับการสรรหา/คัดเลือกบุคคลเป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของศูนย์	3	3	<ol style="list-style-type: none"> 1. การลงประกาศรับสมัครเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของศูนย์อย่างเปิดเผยต่อสาธารณะผ่านช่องทางเว็บไซต์ของศูนย์คุณธรรม 2. มีมาตรการตรวจสอบคุณสมบัติผู้สมัครอย่างเข้มงวด โดยอาจเปรียบเทียบกับคุณสมบัติผู้สมัครในตำแหน่งคล้ายกัน 3. กรรมการจัดทำข้อสอบ โดยมีเกณฑ์การตรวจข้อสอบและการให้คะแนนที่ชัดเจน สามารถเรียกตรวจสอบได้